

АНТРОПОСОФСКИ ВЕСТИ

Брой 17
Рождество 2006
Цена: по желание

Издава се от Антропософското общество в България

Антропософията е път на познание и себеразвитие, който обхваща сферите на философията и науката, изкуството и социалния ред, предлага духовно-научни методи за развитие на истинско осъзнаване на Реалността, дава обективно обяснение за човешката и световна еволюция. Основателят д-р Рудолф Щайнер (1861 - 1925) предоставя на всяка индивидуалност в пълна свобода обективно да изследва и провери фактите, изнесени от него за видимия и невидимия свят.

Съдържание:

Витлеемската нощ

- 1 Витлеемската нощ
- 2 Коледни ретроспекции
- 3 Духовното участие
- 3 Нови книги
- 4 Едно мнение за поезията на Иван Симеонов от външния свят
- 4 Прагът
- 4 Свободата и радостта от антропософското познание
- 5 Духовните очертания на Европа
- 5 Формиране на идентичност
- 6 Чувство за добре изпълнен дълг
- 7 Изживяването на святите нощи и дни
- 8 Свобода и власт
- 9 Моменти от развитието на Валдорфската педагогика в България
- 10 За антропософската просвета
- 10 Българско сдружение за биодинамично земеделие
- 10 Новини от Управителния съвет на АОБ
- 11 Да влезем в крак с компютрите
- 11 Обръщение от редакцията
- 11 Фоторепортаж от коледното тържество в Стара Загора - 2006 г.
- 12 Покана за конференция в Одеса
- 12 Информация за антропософските групи

В една свята нощ, притихнала от съдбовност, Бог благословил слънчевата душа на Исус да напусне божествения свят, за да се въплъти в света на смъртните, за да настъпне новото време на човечеството – време на новата истина за Бога, на новата истина за любовта. И загадъчно сияние се появило на небето, и разляло вестителната си светлина над човешкия свят – настъпвало време за събуждане на сърцата, духа и съвестта на сътворените от Бога.

Защо е било това рождение във Витлеемската нощ? Било е, за да се променят истината, пътя и живота на човечеството, за да спре падението му в заблудата и злото, като се въздаде на сътворените от Ощеца светлината на Любовта и Духа, за да си възвърнат съзнанието за своя божествен Аз и да направят свободния си избор в двусмисленото си битие.

Било съдбовно небесно-земно време: създаденият от Бога човек не бе разбрал дадената му от небето свобода, чрез която да прозре смисъла и целта на земните си съществувания и да се осъзнае като индивид, носител на безсмъртен Аз, предназначен за вечен всемирен живот в божествения космос. Затова въплътяването на Божия Син на земята е събитие, което оказва единствено по рода си съдбовно влияние не само на земята и човечеството, но и на духовните светове, и на висшите духовни същества, които участват във всемирната еволюция.

Затова светлият християнски празник Рождество Христово винаги ме кара да се замисля за святата свързаност на всеки един от нас с божествения свят. Но когато наблюдавам скръбното ни всекидневие, студените ни взаимоотношения, лишени от човечност, когато огромното мнозинство от българите живеят нехристиянски и обезверени безпомощно наблюдават как страната ни линее в морално падение и престъпност, когато българинът, изпаднал в апатия и не

подвижност на духа, няма никакъв порив за противодействие на злото и хаоса, не мога да не стигна до извода, че сме много, много далече от съзнанието за тази наша човешка свързаност с божествения принцип на живота.

Затова в тези святи дни, когато празнуваме Рождество Христово, нека почувстваме и осъзнаем със смирение Божията Мъдрост, която преди 2000 години изпрати на болното тогава човечество висшият небесен Дух Христос - да заживее в душите ни, за да бъдем и пребъдем като индивиди в Христовата Истина за Любовта, чиято същност е себежертвената обич към ближния. Нека да се осъзнаем в истината за Свободата на собствения си Дух, чиято същностна истина е свободният избор между добро и зло. Нека да осъзнаем себе си в истината за Прощката, чиято същност е братството между хората. Да осъзнаем, че незразимият Бог, който живее невидим във всичко сътворено,

се яви на чадата си в окървавеното Разпятие на възлюбения си Син и поиска с пролятата кръв на Агнеца да призове сърцата ни за взаимна обич. Поиската разпнатата смърт на живия Бог да бъде знакът на човешкото ни преображение в чудото на любовта, да бъде импулсът, който да върне на всеки човек съзнанието, че същността му е духовна, а не материално-сетивна, че светът, в който се раждаме и умираме, е неделима част от свръхсетивния божествен космос, че Отецът е вложил във всеки от нас един божествен Аз, който е безсмъртен дух и има вечен живот, че целта на Сътворението е духовната еволюция и съвършенството на този Аз.

Затова Христос се роди в нашия свят, за да търси сърцата и духа ни, за да ни каже с простото си ясно Слово и с тайнството на Разпятието си, че ако се откъснем от Бога, оставаме без корен в земния си живот.

Иван Симеонов

Коледни ретроспекции

Странно, но в какъвто и вид ретроспекция да потъвам при съзнателни упражнения, по непонятни за мен вътрешни пътища изникват спомени и асоциации винаги от моите несъвършенства. Не от миналите години, а от последно време. Успоредно с това, което ясно виждам като необходимост за отстраняване, се визуализират и картини от далечни минали години, където извършвах почти чудеса от състрадание и грижи за други, чужди хора. Все мои, преживяни деяния, които отдавна съм забравила.

Например, преди няколко дни видях некролог на входната врата за мой съсед от по-долните етажи. Чак тогава осъзнах, че не съм го виждала поне от няколко години. При ретроспекция някак неумолимо ясно и подредено, като укор, виждах картини от миналото с него. Четеше книгите ми и непрестанно искаше помощ за редица свои заболявания, а аз винаги намирах подходящите лекари, дори и екстрасенси, както и му давах книги за преодоляване страха му от смъртта. С други думи бях съзнателно ангажирана да му помагам и той се чувстваше все по-добре и с по-висок дух. Дори в знак на благодарност ми направи собственоръчно една голяма пощенска кутия на входната врата, за да побира огромната ми поща. И ето... този човек умря, а аз го бях забравила, просто защото не ми се бе обаждал.

Пак в ретроспекция си спомних друг един особен случай - мой читател и почитател от малкото селце Брест. Беше ме трогнал с писмата си, трудни за разчитане с неговия разкривен поради невъзможността да владее ръката си почерк. Описваше ми благодар-

ността си за книгите ми, които били слънцето на живота му и благодареше на Бога, че съществуват такива хора и най-вече, че съм решила да се върна в България. Горчиво отбелязваше, че тъй като е почти парализиран от няколко артритни и ревматоидни тежки последици, прекарва привързан за инвалидния си стол в самота живота си с ясното съзнание, че бъдещето му напълно парализа е предстоящо и недалече. Вълнуваше се кое от писмата му ще е последно и докога Бог ще му дава възможност да има тази радост да комуникира лично с мен. Толкова бях разтърсена от неговата непосредствена искреност и съдба, че не само водих дълга духововдигаща кореспонденция, но събрах и други хора между тези, които ми пишеха в същото инвалидно състояние, писах им за него и ги свързах. Започнаха да си общуват, установиха задушерна кореспонденция помежду си и се чудеха как да ми благодарят за това... И този човек бях забравила след като той престана да ми пише. Какво ли е станало с него!? Бях загубила вече адреса му в моите имащи нужда от помощ книжа, а той просто спря да се обажда... Спомнях си за толкова много други, все нуждаещи се не само от помощ, но по-скоро от блага дума и рамо да си поплачат, а аз тогава като че ли имах не две, а много рамене и сили. Състраданието ми нямаше граници. Няма да изброявам къде, къде по-интересни случаи от житейския ми опит при среща с човешките споделени страдания, освен откритието, че винаги можеш да намериш начин да помогнеш. Има безброй начини и възможности, които не струват пари, не изискват дори умения, но трябва само да не жалим времето си и да не затлачваме сърцата си с равнодушие или безчувствие.

Тук му е мястото да споделя още нещо, скорошна случка, след която изпитвам истински срам от себе си и не мога да намеря облекчение. По телефона се обади жена, която бе много разстроена, хълцаше от плач и ме затрупа с объркани изречения - едновременно извинения и въпроси дали аз именно съм тази, която е написала едни кои си книги... Отдавна имам нещо като самоизградена броня за понасяне на дълги обръщения от такъв характер, но точно този ден напразно се опитвах да пиша, а вече ме прекъснаха три различни плачещи жени с най-често чуваната от мен и най-трудно преодолима мъка - загубата на дете. Бях ги изслушала търпеливо отделяйки им доста време, съчувствие и съвети какво да прочетат за утеха и какво трябва да знаят, но на тая последна жена не издържах и почти й креснах:

- Ще кажете ли ясно най-после какво искате от мен и с какво бих могла да Ви помогна?

Последва стресната пауза от нейна страна, след което изненадващо ясно изрече:

- Изпитвам неистов ужас и страх от смъртта. Помогнете ми! Не виждам към кого друго мога да се обърна... - и отново избухна в неконтролируеми ридания.

Толкова се стъписах от чутото и така непосредствено изпитах ужаса й с цялото си същество, че мисълта ми блокира. В този миг за части от секундата на няколко различни нива на сетивност усетих, че вътрешният човек в мен беше трогнат, а разумът ми регистрира срам. И как да не ме е срам! Бях събудила доверие и бях източник за помощ и надежда на толкова много хора, а си позволявах да губя контрол. Бързо се овладях и се чух да казвам с равен, спокоен глас:

- Мила госпожо, всички ни е страх от смъртта. Това е най-естественото нещо в човешкия живот, но нали затова е духовното познание и т.н., и т.н...

Няма да ви описвам какво по-нататък й говорих за утеха, което мисля, всеки антропософ може да направи. Постарах се да й помогна.

След този случай в мен остана натрапчивият спомен как си изпуснах нервите и как бях почти груба. Оттогава, дали заради приближаващите коледни празници и вътрешната ми нужда от пречистване, дали заради вътрешният ми глас, който винаги отбелязва по незабравим начин погрешките ми, като автоматичен диалог между отговорност, съвест и предразположения и слабости на характера, не спирам да анализирам действията си и да търся отговор. Отговор, който само аз мога да осмисля или открия.

След като съзнателно изоставих успешната си артистична кариера и избрах този път - да пръскам светлина сред страдащите и най-непросветените, след такъв богат и разнообразен житейски опит и особено след огромната радост, сигурност и чувство за благодарност, която ежедневно ми носи изучаването на антропософията, след искрено казаната молитва: "Колкото по-съзнателен ставам в това, че съм роден от Вселената, толкова по-дълбоко чувствам в себе си отговорността да развия в себе си силите, дадени ми от цялата Вселена и толкова по-добро човешко същество аз мога да стана", в мен остава въпросът - "Станах ли по-добър човек?"

Лиана Антонова

Електронен вариант на каталога на събраните съчинения на Рудолф Щайнер можете да намерите на сайта:
www.rudolf-steiner-bibliothek.de

Духовното участие

Трьолс Юсинг, Генерален секретар на Антропософското общество в Дания.

Школата за духовна наука подкрепя и осъществява научните изследвания на духовните реалности. Изследвания, които спомагат за достойното развитие на човека в настоящата цивилизация. На конференцията на генералните секретари Трьолс Юсинг показва по какъв начин тези изследвания са също задача на всеки член на школата.

В класическия научен свят думата „изследвания“ означава точно определена дейност: изследванията се отнасят до открития в сетивния свят или откриване на нови връзки в областта на наличното знание, което вече съществува в очите на човечеството, но трябва да бъде проучено чрез изследвания. По принцип резултатите на всеки изследовател се съотнасят към един по-широк контекст като съставни части на един общ проект осъществяван заедно с други изследователи. Впрочем съществуват критерии за утвърждаване на тези резултати: дали те могат да бъдат доказани, повторено възпроизведени, съобщени и т.н. Фактът, че понятието научни изследвания се трансформира понастоящем, също фактът, че резултатите от едно изследване са трудно достъпни в световен мащаб, с нищо не променят тези основни принципи на научното изследване.

Обучение и изследвания

Принципите обективност и научен метод важат също и за изследванията провеждани от духовната наука, въпреки че тя има друго съдържание и е необходимо да бъде предавана по друг начин.

Изследванията на Рудолф Щайнер са блестящ пример за духовно изследване с научен характер. Техният предмет е предаден под формата на идеи, а методите му са представени така, че всеки сам да може да ги приложи. За тази цел беше създадена Школата за духовна наука със своите специализирани секции – нещо като университет за изследвания в областта на духовното със задачата да се изследва духовния елемент, работещ тайно в сетивния свят.

Всяко изследване се нуждае от свои собствени инструменти. В сегашната наука инструментът е един вид мислене, свързано със сетивата, логично, обективно и без емоции. Съвременният човек притежава този вид мислене като естествено предразположение на душевното си устройство (което не винаги е било така). Университетското обучение и всяко друго обучение от този вид

обикновено може да развие това мислене като инструмент за научно изследване.

Духовно-научното изследване изисква други инструменти. Трябва да се развива ново мислене. Това означава двойна задача за школа, която желае да развива духовна наука. Първата задача е самото изследване като такова, втората е развиване на известни душевни способности на изследователя. Следователно може да бъде важно да се направи разлика между изследване и обучение.

От представата към активно участващата мисъл

Начална точка на едно такова обучение би могло да бъде човек да преобрази мисленето си в живо формиращо мислене. Тук ние посочваме една основна насока за работа. Ернст Михаел Краних е дал много ясни описания на този начин на мислене, между другото и в статията си „Пътят към космическата ботаника“, от която са извлечени следните разсъждения:

Могат да се наблюдават не само форми на органите на растенията, появяващи се един след друг, но също и тяхното формиране /СС 1а/, щом като човек осъзнава тези органи по формите им чрез един вътрешен формиращ процес. Тогава човек схваща формите като застинал резултат от формиращите процеси. Разбирайки този процес на формиране и преобразяване човек достига, по думите на Гьоте, „от наблюдението на една природа в процес на непрекъснато сътворяване до духовно участие в нейните произведения“. Човек осъзнава този формиращ процес в своите наблюдения и неговите представи, или умствени образи се променят в активно участващо мислене подтиквано и ръководено от волята. И ако човек успее да издигне това движение в съзнанието, става възможно да достигне до изживяването на творческите сили в природата, възприети в собствената му мисъл.

Образуване на духовни органи

Тук просветва един принцип на духовното изследване: изследователят поражда обекта на своето изследване в собствения си душевен живот и след това го наблюдава. Чрез тази дейност, практикувана по време на обучението се развива нов орган в мисленето, така че това мислене става възприемчиво за въздействията на живота (от етерния свят) и годно за духовно изследване. Тук има известно съвпадение на двете цели на обучението: духовно изследване и изследващо, търсещо душевно движение по време на учебния процес. Конвенционалното образование е ориентирано към външни критерии. Духовното обучение може да бъде практикувано само с пълно присъствие на човека в едно вътрешно търсене, което включва задаване на въпроси и проверка,

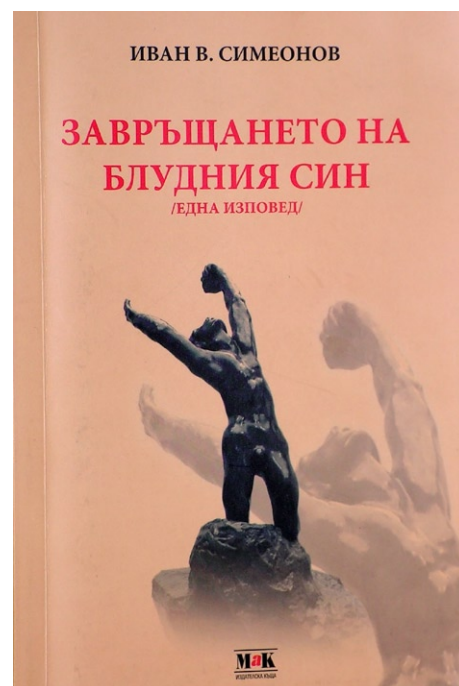
тоест с основния изследователски подход. Така, задачата на Школата – духовното изследване, може да се разбира като научно духовно изследване за човечеството, но също и като обучение, което стимулира индивида към поставяне на въпроси и изследвания на собствения му живот и работа.

Нашата голяма задача днес е да реализираме възможно повече аспекти от потенциала на школата. Това изисква такъв път на обучение с практически упражнения, който да се превърне за всеки човек в изследване на живота, така че да се създаде връзка между картината на познанието и картината на живота.

/Превод от текст съкратен за „Антропософи уърлдуайд“ бр. 4/2006, от английски - Светла Бисерова/

От 26-ти до 29.07.07 в Калифорния (САЩ) ще се проведе конференцията под надслов: „Да останеш човечен в епохата на компютрите“... (стр. 11)

Нови книги

На 17 ноември т.г. в зала 4 на НДК писателят Иван Симеонов представи новата си книга „ЗАВРЪЩАНЕТО НА БЛУДНИЯ СИН“ /една изповед/. Героят на тази книга търси своята лична човешка истина, воден от поривите на сърцето и на духа си, в божествения принцип на живота и успява да осъзнае спасителния Христов импулс, превръщайки го в спасително мистично средство в личния си житейски път на вече освободен индивид, запътен към истинския живот.

Рудолф Хаушка - „Учение за лечебните средства” 2006, Издателство ДАСКАЛОВ, 386 стр.

Книгата представлява едно всеобхватно изложение и поглед върху природата на болестите, както и върху зараждането на фармакологията като част от планетарната еволюция на Земята и самия човек. Въпреки строгата си научна издържаност, книгата е достъпна, интересна и най-вече полезна. Тя буквално пробужда читателя и той става непосредствен участник в повествованието, като накрая съзира и далечната възможност сам да открива своето лекарство.

От съдържанието:

Корените на медицинската наука /Тялото като инструмент на душата/

Музиката във веществото /Сигнатура на въглерода/

Етерното пространство и растението /Нови пътища за производство на лекарства/

Проверка на медикаментите /Хигиенният импулс на Средна Европа/

Димитър Димчев

Едно мнение за поезията на Иван Симеонов от външния свят

За 15 г. познаване и четене на поезията на Иван Симеонов в мен се затвърди убеждението, че това е един от броящите се на пръсти поети, които винаги, при всякакви обстоятелства остават верни на себе си. В днешно време да бъдеш верен на себе си е почти непостижимо, а даже и съществуването на някакви критерии за това ми се струва

сериозно разколебано. Иван Симеонов не само изграждаше със завидно постоянство през тези 15 години свой поетически свят, но го и налагаше. Още когато през 1991 се появи първата му поетическа книга „Сезони на един живот” аз бях вътрешно убеден, а го и писах, че става дума за един неосимволизъм – толкова меки, пастелни тонове на форми, на образи, на значения, на художническо мислене, на цялостна архитектура, че внушението на идеи, настроения и чувства за мен като читател бе ни повече ни помалко 100%. Още тогава неговите стихове насочваха към мисли за отвъдното, към дълбоки и тревожещи чувства, но някак прекомерно внимателно, сякаш да не нарани, да не наруши онази предвечна хармония, към която поезията му и до днес не се отклони.

В последствие - с новите книги на Иван Симеонов – започнах все повече да се убеждавам, че това мое впечатление за неосимволистичните му нагласи е било само външно и подвеждащо; че в същността си е засягало по-големи дълбочини в мен; че е било само въпрос на малко време, за да започнат да се разкриват неподозирани, непредставяни пространства от неговия поетически свят. Откри се отказ от квази-традиционния метафорически паноптикум на нашия поетически език – от този на мъртвите модернисти до този на най-авангардните и съвременни български поети. Откриха се мотиви, пред които нашата така наречена „религиозна поезия” изглежда и днес като далечен възрожденски акт, изпразнен вече от значения, не намерил съвременно продължение и развитие и върху който ние продължаваме да се упражняваме, сричайки модерните теории, заради задължителността на традиционизма. И то, не че поезията на Иван Симеонов е религиозна, напротив! Тя – поезията му – добре знае, че религиозното чувство е дадено на абсолютно всеки човек, пък бил той и най-отявлен атеист. Понеже чувството за един висш Промисъл е дълбинна, придънна даденост на човека, независимо от това в какви условия протича и от какви фактори е зависим целият му живот.

Поезията на Иван Симеонов не натрапва това чувство, не пита „имате ли го”, не избира измежду такива, които го имат, или такива, които го нямат. Поезията на Иван Симеонов просто работи в него. Тя предлага своето пътуване в това предвечно, съпътстващо всеки индивид чувство, предлага своето битие в него като един живот – един вариант, на който да останеш посветен и верен днес е рядкост. Така се е изграждало европейското изкуство, а даже и цивилизацията – чрез художническите варианти – животи, посветени на това чувство, възпитава-

но от библията /без значение ортодоксално или не/.

За съжаление, ние не сме отрасли между тежките страници на Вечната книга, затова изкуството ни е твърде бедно и самотно пред онази гигантска европейска проблематика, на която е и посветен целият художнически свят и творческа съдба на Иван Симеонов.

Твърде много ментори на духовното има днес, твърде много говорещи за метафизика и трансценденция има днес, твърде много дискурси за поезията се кръстосват днес. Но онова слово, пряко актуализиращо християнската чувствителност отвътре, според мен остава привилегия на Иван Симеонов.

Румен Шивачев

Румен Шивачев работи в института за литература при БАН. Докторант по нова литература. Автор на статии, студии, рецензии, изследвания, публикувани в литературната и всекидневна периодика.

Прагът

На Маргарита

Пред прага съм.

Надвесен в себе си.

Протягам се.

На косъм съм

от сбъдване

на първото докосване

с отвъдното.

С близкия ми непознат,

неназовимият,

с този, който съм на съм.

Михаил Кендеров

Свободата и радостта от антропософското познание

Потопени във всемирния етер, душите ни пулсират с туптящото сърце на Вселената.

Христос ни е дал правото на избор между добро и зло, а с това и свободата да познаем радостта, че живеем. С антропософското познание получаваме свободата и радостта да сме всичко, разбирането, че сме отражение на целия Космос. Душата придобива множественост да бъде едновременно тук и навсякъде. Тя изживява радостта си от свободния летеж и всеобхватните възможности на Духа да бъде извън времето и пространството. Прониквайки в дълбините на душата си изживяваме трепета на търсенето и намирането.

Практикуването на антропософското познание дава яснота на осъзнатите кармични връзки, духовни приятелства и духовна любов.

С познание за свръхсетивното преодоляваме гравитацията, събаряме всички прегради към вътрешния си и външния безкрай. В земния ни живот краката ни носят над буците пръст, Духът – над облаците. Напускаме тромавото тяло, следвайки устремената си душа.

Духовното познание ни води извън всекидневието, извисеният Дух – извън мисловните коловози.

В моменти на самота и безнадеждност искрящият Дух осветява пътя ни през сумрачните лабиринти на земния живот.

При всяко прераждане развиваме нови дарби, които обогатяват безсмъртната ни индивидуалност. В каскадата от прераждания добиваме възможността да видим себе си през очите на Космоса.

Христос донесе на света духовната любов, която започва с прегръдка на ближния и се разширява до прегръдка на цялото човечество.

Михаил Кендеров

Духовните очертания на Европа

От 26-ти до 31-ви август в Грюисан, Южна Франция, се състоя конференцията „Душата на Европа“ като съвместен проект на Антропософската група в Монпелие, Антропософското общество във Франция и Гьотеанума.

Централен въпрос на конференцията, посетена от около 200 участника, беше: „Какво съставлява духовната форма на Европа?“ и още: „Кое е това същество, което е можело да бъде усещано в хуманитарната и християнска култура, която е била още жива преди опустошителното надигане на нацизма и Втората световна война?“, „Европа още ли е в състояние да изпълни за цивилизацията задачата, която носи в себе си като семе и обща черта на множеството нейни култури, езици и пейзажи?“.

Моментът е подходящ също за разглеждането на „личността на Европа“, която е била представяна като жена, чието тяло се състои от различните националности като нейни органи (Анри Берон).

Какво е лицето на Европа? То е доловимо в нейните извънредно разнообразни пейзажи, които говорят за индивидуализация (Жан-Мишел Флорен). Те приканват индивида да се събуди за природния свят и да позволи на природната реалност да проникне в природата на Аза без да го заличава. Не е ли развиването на способността за удивление, което би позволило на духовния

елемент да навлезе в съвременния човек? Тази изключителна способност възникнала в зората на човешката цивилизация в древна Гърция, представлява мобилизиране на мислите за проникване в чудните тайни на света (Антоан Додримон).

Подобен идеал изисква освобождаване на мисленето, което да направи социалния и съдебния живот на Европа достоен за човека. Така правната система ще гарантира човешкото достойнство и равенството пред закона като условия за осъществяването на духовната задача на Европа – развиване на душевния живот (Бодо фон Плато).

Европа се нуждае от развиването на душата, в която да се инкарнира Азът, като се положи началото на изкуството да се свързваш с другите. Това ще стане чрез Валдорфската педагогика и антропософската медицина (Жак Дале и Жан-Ериа Дюбрьой).

Способността за отвореност към духовното същество на другия би променила връзката на Европа с Исляма, която тема бе разгледана от конференцията. Това означава не просто да търпиш другия, а да можеш да проумееш в какво той е по-различен от теб, за което да му бъдеш благодарен. Изследователката на Исляма и манихейството Кристине Грувен подчертава как Ислямът е предпазил Европа от разрушителните сили, работещи в Академията Гондишапур.

Движението от култура на удивлението (тайните на света проникват в моя Аз чрез мисленето) към култура на благоговението (тези тайни, постигнати чрез мисленето, в душата се превръщат в храна за живота на чувствата) може да се разглежда като задача на европейците. Конференцията представи една духовна Европа, способна да оживи богатата културна традиция и да я понесе към бъдещето.

Светла Бисерова (по материали от „Антропософи уърлдуайд“)

Формиране на идентичност

От 26-ти до 31-ви август в Грюисан, Франция се проведе конференция под надслов „Душата на Европа“. Преди провеждането Бодо фон Плато, член на Изпълнителния съвет на Единното антропософско общество, описва състоянието на антропософията във Франция, както и целта на това предстоящо събитие - съвместно начинание на антропософското дружество в Монпелие, Антропософското общество във Франция и Гьотеанума.

Михаела Спаар: Как възникна идеята Гьотеанумът да вземе участие в конферен-

ция на едно национално общество - в случая, Антропософското общество във Франция? Това първата подобна конференция ли е, в чиято организация Гьотеанумът взема участие? Съществуват ли подобни проекти и в други страни? Каква идея стои зад това участие от страна на Гьотеанума?

Бодо фон Плато: В съответствие със същността на Антропософското общество е, че то е структурирано на локално, национално и над-национално равнище, в смисъла на един универсален общочовешки принцип. Всеки член е свързан към световното Общество и участва в една космополитна инициатива. Колкото повече Антропософското общество израства в съответствие със своя образ да бъде общество, действащо в световен мащаб, толкова по-изпълнено със смисъл ще става конкретното сътрудничество между носителите на инициативи на локално, национално и световно равнище. През последните няколко години съвместната работа на Антропософското общество във Франция с Гьотеанума стабилно повишава своята интензивност. В допълнение към регулярно провежданите във Франция съвместни мероприятия от различни видове, този конгрес е първото публично начинание. Всъщност, винаги е съществувало сътрудничество между Гьотеанума и обществата в различни страни, но в Съвета на генералните секретари и в контактите с отделни страни ние се стремим да работим в посока на засилване на тези форми на сътрудничество.

Формиране на Душата

Спаар: Конференцията е под надслов „Душата на Европа“. Донякъде е изненадващо, че точно във Франция – страната, в която интелектуализмът е особено ярко изявен, тази тема е поставена за разглеждане. Кое наложи това? И какъв ще бъде подходът към тази тема на конференцията?

Плато: Несъмнено, в широки кръгове френската култура се счита за интелектуалистична. Въпреки това, съществува специфичен израз на душевно-духовни способности, което може да бъде особено важно за одухотворяването на душата в общочовешки смисъл. От Монтен до съвременната френска философия и литература развитието на душата играе изненадващо голяма роля. „Изгубването на душата“, но също и жаждата във всички модерни култури за компенсиране на тази загуба, във Франция специално намират израз в изкуството, литературата и поезията и особено в оформянето на ландшафта. Тази е причината това да бъде тематичният фокус на конференцията.

Сили между разума и инстинктите

Спаар: Какво свързва организаторите – дружеството в Монпелие, Националното общество и Гютеанума с тази конференция?

Плато: Най-вече самата тема. Ще бъде ли възможно да се представят и изследват значимостта и възможностите за едно „развитие на способността за възприемане“, което става днес все по-екзистенциално? После, може ли такова развитие да бъде разглеждано, като елемент, формиращ идентичността на Европа? И накрая, кои са силите, които могат да получат проявление между разума и инстинктите и да помогнат на изпадащия във все по-голяма изолация индивид, както и на обществото да намерят нов смисъл и ориентация в света? Тук съществува сходство между една силно актуална в общ смисъл тема и такава, която е във висша степен антропософска!

Спаар: Извън Франция се чуват само отделни информации за антропософските мероприятия там. Как върви антропософският живот във Франция? Наблюдават ли се интересни промени през последните години, особено след обвиненията в сектантство от преди две години? Как изглежда в крайна сметка профилът на Обществото във Франция?

Интеграционна дейност

Плато: На антропософията във Франция – една страна колкото скептично светска, толкова и католическа – естествено не ѝ е лесно. Въпреки това обаче, беше осъществено положително развитие и контакти, особено в областта на Валдорфската педагогика, благодарение на диференцираната работа на Френската асоциация на Валдорфските училища, последвала обвиненията в сектантство. Между другото това доведе до провеждането на една от деветте световни Колиско конференции в Париж през август във връзка с ЮНЕСКО. Разширява се също сътрудничеството с учени и университети – например по проблема за изясняване ролята на духовността в образованието.

В Антропософското общество във Франция един климат, уязвим за конфликти и центриран около отделни личности, през изтеклите няколко години отстъпи място на едно реално отворено настроение, което се усеща особено на общите годишни събрания. Обществото все повече се опитва да отдава дължимото на своята интеграционна функция като човечен, жив посредник между широката общественост, антропософските институции и въпросите касаещи Школата. Настоящият управителен съвет на Френското общество също е силно ангажиран с тази тема. С оглед на усилията и тенденциите

от близкото минало се надявам и очаквам, че разбирането за задачите на Школата за духовна наука и нейното развитие в рамките на Антропософското общество във Франция и на антропософските институции ще нараства.

Превод от английски – Васил Назъров

Чувство за добре изпълнен дълг

Коледните празници предизвикват у всички ни приятни емоции – приготовления, подаръци, вълнуващи срещи с най-близките, **почитане на традициите. За отворените към духовност хора Коледата носи особен вътрешен трепет с малко по-високи вибрации – фокусиране върху позанемарени отговорности, съзнателен стремеж към духовно пречистване, вглъбяване, ретроспекции, равностметки и желанието да се направи нещо добро за онези, които са в по-неравностойно положение – да няма гладен, самотен и забравен на най-светлия празник, който историята е записала, като раждането на Спасителя на човечеството Исус Христос.**

В навечерието на идващата тазгодишна Коледа искам да споделя с антропософските членове един коледен спомен. Този спомен отдавна беше потънал в забрава, но една случайна случка го отключи. Прелиствах първия брой на списанието „Гяя София“ от 1992 година, когато попаднах на статия от г-жа Гюлгелиева „Силата на истинските книги“. Написаното там докосна съзнателно подтискания спомен за негодите, лишенията, забраните и страховете, в които премина моята младост в България и по неведоми пътища извика като асоциация този случай, който ще разкажа сега.

Беше около три седмици преди Коледа през една много мразовита дори за Стокхолм зима. Температурата не се качваше над -25° и при толкова много водна площ и влага усещането беше за още по-голям студ. Пиех сутрешното си кафе, мрачно вперила поглед в писмото от България, което току-що бях получила. Съобщавах ми, че любимата ми вуйна, с тежък диабет, заради който ослепа, в момента е и с ампутиран до коляното крак. Единствената им реална надежда за помощ бях аз, затова ме молеха да ѝ изпратя инвалиден стол. Беше през 1987 година и придобиването на такъв стол по частен път бе немислимо в България. Прочитайки писмото реших, че лесно ще разреша проблема и до Коледа ще мога да ѝ го изпратя. Обаче, когато се заех да търся информация и адрес откъде да купя тази вещь бях изненадана да науча, че такива столове се разпределяли

по вътрешни вериги само по болниците и съответните медицински институти, нямало специализиран магазин или маркет където да се продават за частни лица. Разбира се не се предадох и след три дни търсене на информация открих фабриката, където се произвеждат. Намираще се в някакво далечно предградие, по-скоро извън Стокхолм и обясненията как да стигна дотам бяха още по-мъгляви. По това време работех до 2 ч. сутринта, лягах си към 4-5 и да стана рано беше повече от подвиг за мен.

Така започна моята одисея с издирването на фабриката за инвалидни столове. Въпреки, че всеки втори човек в Швеция говори английски, въпреки че успях да изляза в 9 ч. сутринта и смених 4-5 различни превозни средства, първия ден не успях да открия адреса. Никой не знаеше точно къде е и ме пращаха в грешни посоки. Премръзнала, недоспала и съкрушена се прибрах у дома с настроение, което никому не пожелавам.

Продължих да звъня тук и там. Свързах ме с доставчиците на болниците, но те само ми посочиха веригата, по която те дистрибутират тези столове. Положението изглеждаше отчайващо.... Най-накрая показах адреса на един таксиметров шофьор. Той сбърчи чело и каза, че с такси дотам ще ми струва половината от цената на стола, знае къде е мястото, но не знае как да стигна дотам с комунален транспорт. И пак търсех, и пак разпитвах, докато на третия ден вече имах някаква схема – смяна на два автобуса, после три спирки с някакъв влак, после пак с автобус чийто номер никой не знаеше и... там някъде било.

През дългите години на моята артистична кариера бях си изградила войнишка дисциплина. Стиснах зъби, легнах си в 4 А.М., **станах в 8.30 и в 9 часа вече бях на път.** С двата автобуса лесно се оправих, с влака по-трудно, но когато дойде ред на последния автобус отново загубих надежда, защото никой не беше сигурен кой номер точно трябва да търся. Намирах се в някаква местност като железопътна гара, само релси, без бутици и търговски центрове и се чудех накъде да поема... Изведнъж отнякъде просто изникна висок младеж, загледа ме, тъй като ясно си носех печата на лицето, че съм чужденка и си предложи услугите на английски. Вкисната за кой ли път обясних накъде и за какво съм тръгнала. Той се усмихна добродушно и каза: „Имате късмет, че Ви спрях, знам кой е автобуса. Иначе от това място никога нямаше да го намерите.“ Поведе ме нанякъде през релсите докато спряхме на място, което вече приличаше на автобусна спирка. Чакайки автобуса младежът ме засипа с въпроси коя към, откъде съм и какво правя в Швеция. Отговорях му с усилие, но той беше единствената ми на-

дежда. След като отминаха три-четири автобуса, се зададе друг и момчето ми кимна с глава: "Ето го твоя автобус, слез на третата спирка и фабриката е точно отсреща. Благодарих му с убеждението, че пак ще отида не където трябва. Чувствах голямо вътрешно напрежение и физическа умора.

Когато слязох, отсреща видях ниска чистичка спретната постройка, която можеше да мине за аптека, но в никой случай не напомняше представите ми за фабрика. Приблжих се почти без надежда и отворих вратата. Озовах се в просторна силно осветена и затоплена стая, където сновяха хора с бели престилки. Стоях известно време колебливо и накрая попитах неуверено, това ли е фабриката или... каквото и да се нарича мястото, където се произвеждат инвалидните столове. "Да, това е" – кимна млад мъж. Стоях вцепенена, неспособна да помръдна от шока да чуя това, в което вече не вярвах, че ще ми видя някога края. Кой знае как съм изглеждала и какъв израз съм имала на лицето, защото всички оставиха заниманията си, приближиха ме и едновременно се разсмяха. Гледах сърдечните им усмихнати лица и усетих странна топлина в сърдечната област. Разказах им цялата одисея и мъки докато ги открия и за какво съм била този път, при което всички ме слушаха със симпатия и съчувствие – толкова различна бях от тях в изказа на моите емоции, че им беше забавно. Показах ми разни видове столове, обясних ми различните предимства и удобства, накрая си избрах един и след като обясних, че лицето, за което го купувах беше почти с моят ръст и тегло, най-старателно ме измериха по дължината на летвата за краката, платих необходимата сума и бях тържествено уведомена, че за Нова Година вуйна ми ще получи пратката.

По обратният път не вървах, а летях. Изобщо не го усетих. Цялото ми същество ликуваше от радост и необяснимото чувство на щастие естеството, на което за първи път изпитвах. Това бе вълнуващото съзнание за добре изпълнен дълг.

Същата вечер през една от паузите си почивах облакътена на масата, когато собственикът, българин, застана укорно пред мен.

- Антонова, мога ли да знам какво става с теб през последните дни? – изражението му бе подозрително, а тонът заповеднически.

- Какво по-точно искаш да знаеш? – уморено отвърнах.

- Ами... всичко. Ходиш като пияна, дремеш през паузите... да нямаш нов любовник, явно не си доспиваш?

- Любовник ли?! - моментално се съживих и вече бях ядосана - Абе, ти не си добре! Вярно е, че съм смъртно уморена и не съм

си доспала, но с твоето ограничено въображение и фантазия няма как да допуснеш дори причината.

- Добре, добре, но много държа да знам причината - троснато натърти той.

- Ами... три дни прекарах в ходене по мъките, докато открия фабриката, където се произвеждат, та да купя инвалиден стол.

- Инвалиден стол ли!? – още по-подозрително събърчи вежди собственикът.

- Да. За вуйна ми от България. Тя е диабетичка, ослепя и сега наскоро са й ампутирали крака. Помоли ме да й изпратя такъв стол.

- И колко струва този подарък? - кривна предизвикателно глава той.

- 800 долара.

- Осемстотин долара! - повтори разчленено господинът. – Ти да не си Рокфелер та да правиш такива подаръци? Толкова много пари ли имаш? Явно не си разбрала стойността им! Аз имам четири ресторанта и никога не бих...

- Слушай, И... - веднага го прекъснах, – ние сме различни хора. За какво са парите, ако не можем да помогнем и създадем малко радост на най-обичните си? – станах и си тръгнах. Отвращавах се.

- Ти си най-изпльсканата жена, която познавам! Ти... - продължи да излива искреното си възмущение от мен той, но не го слушах.

След около седмица, в мрачно утро, още сънена се бях затъртила към входната врата на апартамента, за да прибера пощата и особено "честитките" в нея, така наричахме в Стокхолм сметките за плащане. В огромния куп от реклами, вестници и писма, различих някаква странна розова бележка. Разгледах я от двете страни, но бях още сънена и нищо не ми подсказваше за какво е. Все пак на едната ѝ страна забелязах голяма цифра, въздъхнах дълбоко и бавно се запътих към кухнята, решена, докато си пия кафето, да разбера що за "честитка" беше това. Кафявата течност наистина проясни съзнанието ми и мъчейки се да разчета с моят лош шведски розовия чек, изведнъж разбрах! Не беше за вярване! Беше истинска честитка, макар че нямаш обяснение по какъв начин идваше. Връщаха ми от данъчната декларация голяма сума – бяха точно толкова пари колкото бях платила за инвалидния стол. Мълниеносно прозвуча в главата ми като жива мисъл източната мъдрост "Колкото си дал - толкова ще получиш."

Усещах че се усмихвам. Не заради парите, а заради космическата справедливост, която ми сочеше с пръст, че животът ни е пълен със знаци и събития, където тя неизменно е в действие, но ние рядко ги забелязваме.

Лиана Антонова

Изживяването на святите нощи и дни

В душите на мнозина български антропософи живее въпросът как по-специално да се запълнят с адекватна мисъл и чувство святите дни и нощи. От няколко години ние, членовете на дружество „Михаил“ правехме опити в това отношение. Затова почувствахме като благословен дар това, което сподели с нас Мараяеке ван Хаселт за изживяването на този период от годината. Така, заедно успяхме да свалим тази тема на земята и в сърцата си.

В най-тъмния ден на годината, когато Слънцето е в най-ниската си точка, човек може да усети как Слънцето се връща. На 25-ти декември е празникът на непобедимото Слънце (Sol in victus). **Ние усещаме** този ден на 25-ти, защото имаме нужда от 3 дена за да го почувства етерното ни тяло. Периодът между Коледа и 1-ви януари винаги е бил усещан особено - сякаш времето е спряло, Земята задържа дишането си. Луната сдържа силите си, за да може Слънцето да грее с всички сили. Небето е отворено, Христос може да работи директно с хората и ние можем да се свързваме пряко с йерархиите. Те ни гледат, защото очакват нещо от нас. За първи път тези дни и нощи са наречени святи на синода в Тур през 567 г.

Според Рудолф Щайнер това е много важно време и плодотворен период за получаване на духовни изживявания и прозрения.

През 13-те святи нощи и 12-те святи дни се извървява пътят на нощта, пътят на екскарнирането. Това е пътят на духовното слънце. В наше време идването на Христос продължава, все повече и на всеки може да се случи събитието при Дамаск, когато Той навлиза във вътрешното ни царство, за да отговори на нашия духовен глад. Ако работим със Зодиака по обратен начин, от Риби (краката) може да започне да се надига една сила, през Овен (главата) и да нараства нагоре. На 5-тия, 6-тия и 7-мия ден стига до Слънцето. От 1-ви януари се минава от Слънцето към главата (Скорпион, Везни, Дева). От 1-ви януари нататък, отгоре, от главата идва светлина към сърцето. Това е един много нежен, фин момент, все едно му се дава ново място в нашия живот.

Но трябва да сме готови и за разочарования. По това време злите сили също са много силни. Те започват да ни пречат в големите и дребните неща, като се мъчат да ни задържат в материалния свят. Най-често можем да срещнем двойника. Те са и отвън, и вътре в нас. По средата на дванайсетте тъмни седмици, от 11-ти ноември до 2-ри февруари, се намират святите дни и нощи. В Коледната нощ Космосът празнува ражда-

нето на Исус. Тогава става сватбата между Небето и Земята, която се свързва с раждането на Логоса. Някой ден Той ще се роди и в нас. Всички деца, които ще се родят през съответната година се събират около земята - пастирите за чули звука на камбанките. Множеството ангели около Земята и ореолът около главата на детето - това са силите на Буда. Исус се е родил в полунощ, защото това е космическата нощ на освещаването, когато душата на Слънцето слиза на Земята. Всяка година на Коледа отново се ражда светлината. Затова през тези дни трябва да се гледа светлината, която е различна във всеки момент. Това е отразено в картините на Рембранд и Караваджо. Нощем е добре да гледаме звездите. Можем да получим усещане за вътрешната сила на природата. Растенията и елементалните същества знаят какво става в Космоса. Добре е да се свържем и с тях.

Какво практическо можем да направим ние?

Преди 25-ти декември да направим ретроспекция на изминалата година като се опитаме да намерим основния мотив за годината и за всеки месец. Хората, които желаят да работят в група се събират, всеки си избира тема за работа през святите дни и нощи, общо се избира мантра, която всеки да казва в определен час всяка вечер, като преди това си представяме всеки човек от групата и си припомняме неговата тема. Важно е темите да се завършат и на всичко да се гледа много сериозно, защото може да се работи върху трансформирането на астралното, етерното и физическото тяло в по-висши членове.

Между 24-ти и 31-ви декември, през нощите могат да се направят упражнения за астралното тяло в седем стъпки - седемте ритъма на медитацията на основополагащия камък - и така да се започне работа за превръщането на астралното тяло в Дух-Себе.

След 1-ви януари е времето на бъдещето. Обмисляме какво искаме, какво сме решили да направим, какво е все още открито. Това е за трансформирането на етерното тяло в Дух-Живот. Правят се спомагателни упражнения.

Целият период на 12-те дни и нощи е додекаедричният основополагащ камък. Правят се 12-те упражнения за пречистване на сетивата, за да влезе в тях духовният свят. Така се добива силата за трансформиране на физическото тяло в Дух-Човек. През цялото време не бива да забравяме антисилиите вътре в нас и да следим какво правят.

При ретроспекциите трябва да гледаме с нощен поглед, т.е. от кръга навътре, а не от себе си като точка. Да внимаваме за сънищата си, за настроенията при събуждане

и какви идеи могат да ни хрумнат при това. Като си припомняме сънищата през деня, могат да настъпят промени в разбирането на съня. Да наблюдаваме внимателно нещата около себе си и вечер да се съсредоточаваме върху мантрата. През това време могат да се състоят срещи със силите на съдбата ни.

След 31-ви декември става много трудно, защото всички импулси от новата година се мъчат да привлекат вниманието ни. Като се довършва работата докрай, се създава кръг, в който може да влезе духовният свят. Когато много хора по земята работят по този начин, от духовния свят те се виждат като светли точки от една мрежа. Но е важно всичко това да се избере свободно и да не се усеща като товар, като тежко задължение.

Светла Бисерова

Свобода и власт

Стремежът към свобода на човешката индивидуалност е непрекъснат възходящ процес на освобождаване на човешката същност от зависимости.

В своята "биографична" лекция от 27.10.1918 г. - "Историческа симптоматология", Р. Щайнер синтезира целта на базовия си труд „Философия на свободата“ така: "...Това, което оставих тогава под писмена форма, беше преди всичко един ЕТИЧЕН ИНДИВИДУАЛИЗЪМ. С други думи, аз посочих, че човек никога не би могъл да бъде свободен, ако неговите действия не произтичат от онези идеи, които се коренят в ИНТУИЦИИТЕ на отделната човешка индивидуалност. Така че този етичен индивидуализъм, като ПОСЛЕДНА ЕТИЧНО-ЕВОЛЮЦИОННА ЦЕЛ на човека, вече включва в себе си така наречения Свободен Дух, който си пробива път и постепенно се освобождава както от принудата на природните закони, така и от принудата на всички общоприети нравствени закони".

С други думи, стремежът към освобождаване от зависимости, т.е. стремежът към свобода у човека, трябва да бъде предходен и направляван от вече изграден морално-етичен индивидуализъм, извлечен от интуитивната Божествена същност на човека и изпълняващ ролята на коректив.

Отсъствието на такъв коректив превръща процеса на освобождаване от зависимости в процес на освобождаване и от отговорности. И постигнатата по този начин индивидуална свобода без отговорност е винаги за сметка на свободата на другите хора и тази безотговорна свобода има само едно име-ВЛАСТ. Когато един човек се освобождава от задълженията си към другите,

постигнатото усещане за независимост се изражда в усещане за ...власт.

Това е и причината за ИЗРАЖДАНЕТО на множеството т.н. национално-освободителни движения и на лидерите на тези движения за независимост в кървави еднолични диктатури, с които е препълнена съвременната ни история. Борбата и стремежът към независимост и свобода без морален коректив при успех води само до отнемане на независимостта и свободата на другите. Историята на всяка нация е препълнена с такива моменти. И в същия смисъл всички национални герои, борци за независимост, са имали щастието да загинат преди победата. А болшинството от техните съратници, доживели успеха и ОВЛАСТЕНИ от него, потъват в тъмните, нелицеприятни страници на националната си история...

От нашите, българските национални герои, само дяконът Васил Иванов Кунчев беше прозрял тежкото морално изпитание на властта и се беше приживе самоотстрашил от властово участие след освобождението - "...тогава ще отида при други народи, които искат свобода..." Къде си сега, Дяконе? Защо не се скъса въжетото, на което ти увисна със страшната си морална сила през онази мразовита февруарска утрин? Кога ще се появи този български деятел, чиято счетоводна книга ще е на висотата на твоето свещено тефтерче за употребените комитетски пари - "...изхарчих три гроша за навуца ... и още два гроша за фурми ... дояде ми се..."? Защо обедня без тебе националната ни съвест, Дяконе?

Властта е безпощаден морален тест. Нито един човек не може да бъде уверен, че се самопознава, без да е минал през властовата си Голгота. И едва когато е преминал през нея, има право да завърши моралната си самооценка.

Във всички човешки общества са съществували, съществуват и (още много дълго) ще съществуват групи хора, за които стремежът за безотговорна свобода, т.е. за власт, е единствена стойностна цел в живота им. Това са политиците. Цел в живота - партократството, т.е. лично облагодетелстване чрез властта.

Понятието „ПОЛИТИК“ не се нуждае от квалификация, защото самото понятие е вече квалификация и означава „НЕМОРАЛЕН ЧОВЕК“. Комбинацията „КОРУМПИРАН ПОЛИТИК“ е тафтология. Изразът „ЧЕСТЕН ПОЛИТИК“ - сарказъм. Съвестта на истинския политик е винаги чиста - тя никога не е употребявана...

Всеки етнос, всяка нация, всяка раса имат своята неповторима специфика, правеща ги различни. Съществува сила, способна да тушира тази специфика - политиката. Тази сила уеднаквява политическите

съсловия във всички етноси, нации, раси... На практика вече съществува световна политическа раса. Уеднаквяването се дължи на ампутираниите у политиките възможност и желание за морални действия. Навиците на някои папуаски парламентаристи да изяждат (в прекия смисъл на думата) своите опоненти не ги прави по-различни от конгресмените на могъща държава, които, водени от псевдоморализъм, близо година държат вниманието на целия свят под полата на дебела стажантка от президентската администрация...

По тази причина политиката се освобождава много бързо от случайно попаднали в нея (все още неувредени) хора, защото случайно попадналият в политиката човек рано или късно извършва МОРАЛНО действие, което е тъждествено на политическо самозубийство. Позитивният морал и политиката са несъвместими. Стабилни, АМОРАЛНО устойчиви, истинските политици свято следват два интереса - личният и партийният (доколкото вторият обслужва първия).

ПАРТИЯТА! ... Как звучи само, а? ... ПАРТИЯТА!... Спомням си как на времето един наш поет изхрани три семейства с една „Ода за Партията“... Де го сега този поет, при тия 130 партии!

Непреодолимият вътрешен мерак за членство в партия е социален атавизъм, останал от пещерни времена. Без партийна група някои хора се чувстват голи, непринадлежащи... Ужасно е да останеш сам със себе си - няма какво да си кажеш...

Политиките са необходимо зло. Сегашното ниво на човешката еволюция налага ползването им. И точно тук е разковничето - в начина на ползването им. По това се отличават напредналите от изостаналите общества. В развитите общества доминира мощна ценностна система, която играе ролята на обществен коректив и определено затормозява процеса на освобождаване от отговорност, като в същото време принуждава политиките да реализират полезен обществен продукт. Този коректив диктува висок процент прозрачност и предсказуемост в политическия живот и автоматично изхвърля от политическата сцена дискредитираните политици. Изостаналите общества не притежават този коректив и резултатът е болезнено познат - вилнееща, безогледна корупция, действия на „тъмно“, коопериране между партийност, бандитизъм и бизнес, импотентност на съдебната система и органите на реда.

В България няма партия, неползваща „мръсни“ пари... Доказано корумпирани политици се радват на необезпокояван партийен и обществен живот. Импотентната власт и вялото българско общество дебилно регистрират масовите

публични саморазправи-екзекуции в подземния свят. Малкото останали честни хора в органите на реда и съдебната система са демотивирани от зверската корупция във висшите ешелони на властта... Резултатът - публично известни бандити - наркодилъри, рекетъори, контрабандисти - си живеят необезпокоявани от властовите структури и ... загиват само във вътрешно бандитски колизии...

Рецепти за позитивен изход няма. Дивашкият период на първоначално натрупване на капитал трябва да се изтърпи и преживее от многострадалния народ. Няма да минат и сто години и потомците на сегашните бандити вътре и извън политиката вече ще са се постарали да забравят мръсните и кървави ризи, прани от техните майки и баби и понесени от мръсните и кървави пари на бащи и дядовци, ще се обявят за потомствени аристократи и филантропи.

А до тогава... Обществото трябва да се държи с политиките като с потенциални престъпници - т.е., винаги под строг обществен контрол, без да им спестява унижения и грубо отношение и с постоянно натякване за престъпната им същност. И обществото трябва да прави това без да се страхува, че броят на политиките ще намалее. Даже и при тази хипотетична картина - всеки ден пред Парламента да се разстрелва по един депутат по жребий - даже и тогава ще се появяват стотици кандидати за освободеното място, защото инстинктът за партократство, за безотговорна свобода, за власт, е по силен даже и от инстинкта за живот...

Лявата еуфория, резултат от изборната им победа, много скоро ще бъде туширана от връхлитащите ни европейски реалности. В дясното ни политическо пространство върлува дива човешка и политическа простотия и реално липсва дясна алтернатива. В контекста на гореказаното известната реплика на Алеко Константиновия герой бай Ганю - „...всички са маскари“ - звучи и ще звучи винаги актуално.

Христо Кирилов

Моменти от развитието на Валдорфската педагогика в България

Със самото си създаване българското сдружение *Приятелите на Валдорфската педагогика* (СПВП) поема нелеката задача за подпомагане, организиране и реализиране на антропософски ориентираната педагогическа среда за работа с деца и родители. През последните години дейността на Сдружението се разшири дотам, че беше

ясно: нужни са повече хора, които да внесат антропософския импулс в българските училища. Две години по-късно напредва подготовката на група от около 40 педагози в рамките на първия Професионален семинар по Валдорфска педагогика (декември 2004 – август 2007 г.) в България, започнал малко преди проекта *„Как сърцата откриват чудесата“* на СПВП и Холандското посолство. Проектът се ражда в отговор на нуждата от съживяване на възпитателния смисъл сред будните български учители, за подпомагане на образователните реформи и въвеждане на свободното валдорфско образование в България.

Към момента Професионалният семинар се осъществява поэтапно, по три пъти в годината, чрез едно- или двуседмични целодневни обучителни блокове, с участието на дългогодишни германски и холандски валдорфски педагози. От януари т.г. големият кръг обучавани учители бе разделен на два по-малки, с оглед на една по-тясна специализация в направленията **класни учители** и **учители за детско-градинска възраст**. Обучителната дейност протича под формата на лекции, упражнения и работа с изкуство.

Поредната част на семинара се проведе между 31 юли и 11 август т.г., отново в София. Вече добре познати лектори са Гюнтер Луфт (изкуство), Шейда Айсъл и Мариан Руст (детско-градинска възраст), Ян Нет, сем. Ричард и Ангелика Бейкър (класни учители), както и прекрасните български евртимисти Диана Демирева и Леда Иванова и преподавател по изкуство – Дочка Дончева.

Перспективите и задачите за работа с Валдорфската педагогика, които се създават чрез дейността на СПВП, поставят неизбежния въпрос доколко и каква част от подготвяните в Професионалния семинар педагози са готови да поемат по пътя на едно осъзнато духовно ръководство, приемайки отговорността за просъществуването на първите официално открити валдорфски детски градини и училища?

Още в края на 2005 г. бе обособена инициативна група за работа върху проблемите на Валдорфската педагогика в България. През октомври групата се раздели на две според специализацията на педагозите (детски и класни учители). В началото на януари 2007 г. започва финалната трета година на Професионалния семинар, която ще остави и първите учители, дългосрочно ангажирани с антропософска работа в областта на педагогиката. Дали обаче броят им ще е достатъчен, за да стане факт първото българско валдорфско училище?

Десислава Пеева

За антропософската просвета

Книгата на Лиана Антонова „Всичко е поправимо само докато живеем“ излезе от печат в средата на октомври 2005 г. Но цяла година никъде в антропософските среди – във вестника ни, на две годишни конференции, на срещи и общи празници не беше отбелязана, даже спомената тази книга. Тя е индивидуален принос на авторката към антропософията у нас, първата българска книга за антропософска просвета.

Книгата беше представена чрез интервюта с авторката в няколко телевизионни предавания, имаше и своята подобаваща премиера в залата на Военния клуб. Успехът ѝ надмина очакванията, като се прояви чрез шест поредни тиража, които се изчерпаха много бързо.

Горната книга съдържа много духовна информация на високо ниво, четивна, спестяваща време на читателя. Благодарение на тази книга, в която на читателя беше препоръчана антропософска духовна насока чрез книгите на д-р Р.Щайнер – „Теософия“, „Въведение в тайната наука“, „Евангелието на Лука“ се наложи те да бъдат преиздадени, защото сега хората непрекъснато ги търсят.

Лиана Антонова е известна писателка, много популярна у нас, с дарба да пише книгите си скроено и искрено, да разказва в диалог сякаш е в лична среща с читателя.

Книгата е замислена и написана така, че антропософските истини, резюмирани по най-достъпен начин, да стигнат до масовия читател, търсещ духовна просвета.

Едва ли липсата на отзвук от страна на антропософите у нас ще огорчи авторката, защото тя получи своето признание от многохлядната си читателска публика и запали у тях искра да потърсят духовно познание. Много хора, проявиха интерес към антропософията след прочитане на книгата ѝ.

Такъв пропуск на отбелязване на подобно събитие с някаква информация ни кара да се замислим прилагаме ли антропософското познание на практика, като не оценяваме приносите на своите членове? Трябва да признаем, че има консерватизъм и закостенялост в много от нас, антропософите в България. Ако ние не сме отворени, добронамерени и благодарни един на друг – как да очакваме да отворим антропософията към други хора, с интерес към духовното познание?

Надявам се, с новата концепция и списване на вестника ни да има навременна информация за излизащите антропософски книги от наши автори и да не стават пропуски като този.

Доц. д-р Иванка Кирова, д.м.

Българско сдружение за биодинамично земеделие

В един слънчев ден, на 5-ти ноември 2006 година в село Змеєво, старозагорска област, на вилата на Йордан Димитров, се събраха няколко ентузиаста, за да учредят „Българското сдружение за биодинамично земеделие“ – независимо юридическо дружество с идеална нестопанска цел за осъществяване на дейност в обществена полза. Във ведра, творческа атмосфера, развълнуваните учредители се поздравиха с новата инициатива и обсъдиха предмета на дейността, целите на дружеството и начините за постигането им. Те се надяват, че този основен импулс в антропософската дейност ще бъде внедрен и ще обогати земеделската практика в България чрез популяризиране на този модерен биодинамичен земеделски метод. Биодинамичното земеделие е определено като „ефективно функционираща фермерска система, основана на холистични принципи, които разглеждат фермата като цялостен, балансиран, жив организъм, обединяващ почвата, растенията, животните и човека в биологичен, социален и духовен план“.

Чрез информационна, културно-образователна, изследователска и практическа дейност членовете на Сдружението ще се стремят да привличат агрономи, фермери, градинари и предприемачи към този метод, ефективно работещ „за устойчивостта на почвеното плодородие и социалното здраве“. Предвижда се също развиване на връзките и сътрудничеството с подобни организации в страната и чужбина, включително и чрез „участие в национални и международни изследователски програми и проекти“.

Официалната част на тази вълнуваща среща завърши с пожелания да се умножават редовете им, а идеите им да започнат да се осъществяват още през това лято. Накрая беше организиран общ обяд, както по стар български обичай се скрепяват всички съвместни проекти.

Обръщаме се към заинтересуваните в изработването на лого и печат на новото сдружение. С истинска радост ще приемем вашия творчески принос към безценния импулс на биодинамичната работа.

За контакти:

Стоян Везенков, Dr.rer.nat.
Ул. „П. Зографски“ 4А, ап. 26
2700 Благоевград
Тел/факс +359 - 73 - 884 629
GSM: +359 - 896 - 650 563
E-mail: vezen@mbox.contact.bg

Татяна Благоева
Ул. „Пионерска“ 37
6138 с. Овощник, община Казанлък
GSM: +359 - 887 - 887 691
E-mail: rada.service@mail.bg;
tanya_blagoeva@yahoo.de

Татяна Благоева

Новини от Управителния съвет на АОБ

На 3-ти декември 2006 г. Управителният съвет при АОБ се събра на последната си за годината среща. Всички с радост приехме предложението на Георги Акабалиев за тема на срещата: „Чувствам: приближава Рождество“. Споделихме чувствата, които ни вълнуват при изживяването на годишния цикъл и времето преди Коледа, дишането на Земята и раждането на Христос като земен дух всяка година от историческото събитие насам. Ние можем да получим вдъхновение от историческото събитие, но го изживяваме истински сега, в чувствата като непосредствена, бликаща радост.

Представени бяха 4 нови молби за членство в АОБ: Мария Златева Дойчева (София), Маргарита Няголова Манолова-Данова (София), Павлина Милчева Николова (Ст. Загора) и Теофана Светославова Манева (София). След кратко представяне УС единодушно одобри техните молби. С тях членовете на АОБ вече наброяват общо 100 души.

Решихме през следващата година да организираме за всички приятели честването на **Йоановия празник**. Това съпада с гостуването на Сергей Прокофиев в края на юни 2007 г. Васил Назъров предложи да опитаме да организираме и четирите празника като общи тържества. За тази цел това предложение ще се представи за одобрение от Общото събрание.

След това Управителният съвет се срещна с Редакционната колегия на вестник „Антропософски вестни“. Г. Акабалиев изрази задоволството си от ентузиазма на колегията да разнообрази досегашното издание и от предложението им за облика на вестника. След направените обсъждания УС одобри концепцията за вестника като цяло и пое ангажмента да финансира изцяло разходите по издаването му. Освен това, по инициатива на Йордан Димитров всички членове на УС направиха дарение от по 5 лв. за отпечатването на първия брой. Вестникът ще бъде достъпен и в електронен вариант на сайта на Обществото.

Диана Ботушарова,
Секретар на АОБ

Да влезем в крак с компютрите

Бъркли (NNA) - За следващото лято в САЩ се планира конференция за изследване на начина, по който работим с компютрите и за постигане на по-добро осъзнаване на тяхното влияние.

Според организаторите „Байнъри Биинг“, тридневният симпозиум озаглавен „Да останем човечни в компютърната епоха“ възнамерява да изследва темата „Как да съхраним човечността в машинното общество“.

Конференцията се спонсорира от Центъра за подготовка на валдорфски учители в Бей Ериа, Саусалито, Калифорния и ще се проведе от 26-29.07.2007 г. в сградите на Калифорнийския университет в Бъркли. Според организаторите, всеки който направи ранна резервация в периода от 01.11 до 31.12 тази година ще получи значителна отстъпка.

В сайта на „Байнъри Биинг“ се съобщава, че конференцията ще се състои от различни елементи, включително ключови доклади, групи за обсъждане и художествени дейности.

Казва се също: „Повечето от нас използват компютри ежедневно и трудно биха си представили свят без производителността, достъпността и улесненията, които машините внасят в живота ни. Но знаем ли наистина какво вършим с тази технология? Знаем ли по какъв начин тази технология ни засяга? Целта на конференцията е да даде възможност за размишление по темата. Участниците, вдъхновявани от ключовите доклади и театралните представления и участващи в художествените дейности могат да обмислят различните въпроси и да поведат диалог, водещ до по-висока степен на осъзнатост при работата с компютри.“

връзка: www.binarybeing.org

Три жени поемат водещи постове в Гьотеанума.

В разместване, което ще смекчи мъжкия превес в ръководството на Единното антропософско общество и в секцията на Школата за духовна наука, три жени поеха водещи длъжности в Гьотеанума в Дорнах.

Финландският лекар и Генерален секретар на Антропософското общество във Финландия - Сейжа Цимерман, се

Обръщение

Мили приятели,

В тазгодишния коледен брой на „Антропософски вестни“ няколко души обединихме желание, старание и усилия с този първи опит да обогатим досегашния облик на нашия вестник, разширявайки и разнообразявайки съдържанието му, като се отнасяме към опита на антропософски вестници от други страни с установена традиция в тази насока. Надяваме се и апелираме към членовете на антропософското общество в България да участват дейно в изпълването със съдържание и събирането на информацията, която ще изнася нашият вестник. Пишете ни и изпрачайте вашите материали – статии, преводи от антропософски източници, както и всичко важно и интересно, отнасящо се до антропософското движение. Също така, ако почувствате нужда или желание, споделете писмено нещо преживяно - събитие, проблем, страдание, мнение, препоръка или въпрос. Ще обърнем също особено внимание на авторски разработки и изследвания по фундаментални и актуални антропософски проблеми.

Молим ви да участвате активно в списването на нашия вестник, защото той е предназначен за всички нас и ще ни помогне да се почувстваме сплотени, обединени и сигурни в единството на българското и световното антропософско общество.

От редакцията

Семинар по Валдорфска педагогика

От 2-ри до 6-ти януари ще се проведе поредният модул от Професионалния семинар по Валдорфска педагогика. С това започва третата година на обучение с преподаватели Ян Нет (Холандия), Шейда Айсъл и Гюнтер Луфт (Германия) и Деян Димитров и Дочка Дончева (България).

присъедини към Изпълнителния съвет на Единното антропософско общество. Урсула Грубер - скулптор от Австрия, оглави секцията по изкуствата. Евритмистката и бивш Генерален секретар на Антропософското общество в Норвегия - Маргарет Солстад, оглави секцията по евритмично изкуство, реторика, драма и музика.

С тези назначения ще се измени част от пътя към префасониране на това, което членът на Изпълнителния съвет Пол Макай охарактеризира като „изключително мъжки доминиран“ облик на ръководството.

Дорнах (NNA)

снимки: Васил Назъров

Фоторепортаж от коледното тържество в Стара Загора 16.12.2006 г.

Конференция в Одеса

Скъпи приятели!

Антропософското общество в Русия и инициативна антропософска група в Одеса (Украйна) Ви канят да вземете участие в конференция на тема „Духовните импулси в Южна и Северна Европа. Черноморския регион. Образ на мистериата. Минало, настояще и бъдеще“, която ще се проведе в Одеса от 3 до 8 юли 2007 г. **Ако искате да вземете участие в конференцията** моля да ни информирате до 1 януари 2007 г., а попълнения формуляр-молба трябва да се изпрати до 15 март 2007 г. на адрес:

Iлона Korol
Ul. Zholio-Kjuri 36/98
UA-65111 Odessa

За повече информация:

odessaconf@ukr.net

Такса за участие в конференцията – 100 евро; Храна – 25 евро/ден; Цени за една нощувка: в обща спалня – 10 евро; в единична стая – между 25 и 50 евро; в двойна стая – между 7 и 25 евро.

Ето някои от предвидените в програмата лекции и мероприятия:

Гюнтер Гебхард - „Космическият език на планетите говори ясно къде сме ние...“

Гюнтер Гебхард - „Древните мистерии и задачите ни сега“;

Елисавета Гублина - „Отражение на мистериите на Хиберния в историята на Древна Русия“;

Разглеждане на Одеса;

Херберт Зойферт - „Северните мистерии“;

Елизабет Берингер - „Мистериите по Северното Черноморие“;

Андрей Жилцов – Лекция;

Посещение в Археологическия музей;

Владимир Тихоморов - Театрално представление „Ифигения в Таврида“ от Гьоте като трансформиран плод от древните мистерии“;

Сергей Прокофиев - „Северните и южните мистерии“;

Посещение на Белгород-Днестровский;

Посещение на крепостта в Белгород-Днестровский;

Вечер за контакти;

Сергей Прокофиев - „Обединяването на северните и южните мистерии в новите мистерии“;

Елена Шапир - „Мистериите на нашето време“;

Посещение в Музея на изкуството;

Евритмично представление;

Пол-Щефен Гарн - „Христос – източник на социалното в човека. Пътища към новите мистерии“

Антропософски групи

Благоевград

Работна група по приложна Антропософия

д-р. Стоян Везенков

GSM: 0896 - 650 563;

E-mail: vezen@mbox.contact.bg

Работа по Валдорфска и лечебна педагогика, биодинамично земеделие, евритмия, антропософска медицина и др.

2700 Благоевград,
бул. „Васил Левски“ 13

Варна

Група „Михаелова ковачница“ (и антропософска библиотека)

Дарина Шентова

тел. 052 - 640 160

През събота от 09 ч. работа по темата „Ние и съвременето“.

9000 Варна,
бул. „Владислав“ 132

Пловдив

Антропософска група

Елена Даскалова

тел: 032 - 696 414

През сряда от 19 ч. работа по книгата на Рудолф Щайнер „Въведение в тайната наука“.

София

Група „Михаел“

Лалка Фингарова

тел. 02 - 689 949; 02 - 980 84 64

Всяка събота от 16 ч. работа по „Антропософията като космофилософия“ и мистериите на драми на Рудолф Щайнер, както и по темата на годината.

1000 София,
ул. „Цар Симеон“ 55

Група „Рудолф Щайнер“

Александър Бояджиев

тел.: 02 - 873 20 27

всяка неделя от 18 часа работа по лекционния цикъл „От Исус към Христос“ на Рудолф Щайнер

1113 София,
ул. „А.П. Чехов“ № 24, ет.3, ап.6

Център за духовно лечебна педагогика „Светлина“

Трендафила Вълчинова

GSM: 0887 - 097 552;

тел: 02 - 925 23 86

всеки четвъртък от 19 часа

Стара Загора

Група „Антропос-София“

Дора Петрова

тел: 042 - 643 500

всяка първа и трета сряда от месеца темата на годината и Медитацията на Основополагацията Камък

6000 Стара Загора, п.к. 255

Група „Рудолф Щайнер“

Веселина Велкова

тел. 042 - 623 368

всеки първи и трети вторник от месеца работа по темата на годината

„Цар Симеон“ 100 вх. В ап.6

Въвеждаща група

Веселина Велкова

тел. 042 - 623 368

всяка втора и четвърта сряда от месеца книгата на Джон Джоселин „Граждани на Космоса“

„Цар Симеон“ 100 вх. В ап.6

Група за начинаещи

Йордан Димитров

тел. 0885 - 059 789

Всяка седмица работа по книгата на Рудолф Щайнер „Философия на свободата“.

Ямбол

Антропософска група „Светлина“

д-р Ива Манева

GSM: 0887 - 179 057; E-mail: svetlina05@abv.bg

Всяка сряда от 18 ч. работа върху темата на годината и календара на душата.

Информация за Валдорфската педагогика (вече и на англ. ез.) може да се намери на сайта:

www.freunde-waldorf.de

Редакционна колегия

Яна Добрева (гл. редактор), Лиана Антонова, Светла Бисерова, Веселина Велкова, Мариана Николова, Васил Назъров (редактори)

Адрес:

1000 София,

ул. „Цар Симеон“ 55

Светла Бисерова

тел. 980 84 64; 988 01 78

имейл: vestnik@aobg.org

уебсайт: www.aobg.org